

Yttrande

Demokraterna

2022-02-23

Ärende 2.2.10

Yttrande angående – Yrkande från Socialdemokraterna om att förelägga vårdnadshavare med vite vid skolfrånvaro

Yttrandet

Hedersrelaterat våld och förtryck ska aldrig accepteras och hederskultur har inte någon plats i det svenska samhället. Det är därför viktigt att använda alla verktyg som går för att bekämpa hedersproblematiken. Barn som riskeras att föras utomlands för att könsstympas eller giftas bort kan enligt svensk lag beläggas med reseförbud. Den som för ut ett barn ur Sverige i strid med ett utreseförbud kan dömas till fängelse.

Trots att lagändringar och straffskärpningar gjorts på nationell nivå och stadens förebyggande insatser för att bekämpa hedersresor blivit fler, behöver arbetet fortsätta i ännu större utsträckning. Det ligger i stadens ansvar att i största möjliga mån motverka hedersresor och komma med nya åtgärder för att fånga upp barnen innan de förs utomlands. Ingen flicka ska riskera bortgifte eller könsstympning. Ingen pojke ska riskera att skickas på uppfostringsresor till länder som föräldrarna flytt från. Inget barn ska försvinna, oavsett bakgrund. Svensk lag ska skydda alla barn. Det viktiga är inte hur många åtgärder som vidtas utan att det som görs faktiskt gör skillnad för de utsatta.

Det förebyggande arbetet måste stärkas då det gäller att fånga upp barnen och sätta in hjälp innan de förs utomlands. Därför måste sociala insatser finnas ute på skolorna så som vi föreslagit i Demokraternas budget. I den har vi avsatt medel för en extra satsning på ett trygghetspaket där bland annat 90 miljoner kronor ska användas för att stärka samarbetet mellan socialtjänst och skola. Det innebär att personal såsom socionomer och socialpedagoger anställs av socialnämnderna för att arbeta ute på skolorna. Denna satsning skulle göra att barn och ungdomar som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck eller på annat sätt är socialt utsatta lättare kan uppmärksammas och få hjälp ur deras svåra livssituation.

Yrkandet från S innehåller goda intentioner som vi ställer oss bakom, men den förslagna åtgärden är redan omhändertagen. Grundskolenämnden beslutade den 8 februari att Grundskoleförvaltningen får i uppdrag att ta fram ett styrdokument för hur ogiltig frånvaro motverkas och hanteras och när vitesföreläggande av vårdnadshavare, som inte fullgjort sina skyldigheter för att se till att barnet går till skolan, ska träda i kraft. Yrkandet från S tar fasta på hedersresor men beslutet i Grundskolenämnden är bredare och innebär att alla orsaker till ogiltig frånvaro täcks in av uppdraget runt vitesföreläggande. Alla barn har rätt att gå i skolan och det är ytterst allvarligt att vårdnadshavare inte låter sina barn fullgöra sin skolplikt, därför var det ett mycket viktigt beslut i Grundskolenämnden att sådant agerande bör leda till sanktioner. Vi vill dock understryka att när det gäller så kallade hemmasittare så är problemet komplext och här behövs en rad olika insatser som utgår från elevens behov och ger förutsättningar för ökad skolnärvaro. I dessa fall är vite inte en väg att gå vilket också poängteras i yrkandet i Grundskolenämnden.

Mot ovanstående bakgrund anser vi att intentionen med Socialdemokraternas yrkande redan är omhändertaget.

Yttrande

M, L, C, KD

2022-02-23

Ärende 2.2.10

Yttrande angående – yrkande från Socialdemokraterna om att förelägga vårdnadshavare med vite vid skolfrånvaro

Yttrandet

Grundskolenämnden beslutade den 8 februari att Grundskoleförvaltningen får i uppdrag att ta fram ett styrdokument för hur ogiltig frånvaro motverkas och hanteras och när vitesföreläggande av vårdnadshavare, som inte fullgjort sina skyldigheter för att se till att barnet går till skolan, ska träda i kraft. Ogiltig frånvaro kan ha en rad olika bakgrunder där så kallade ”hedersresor” är en sådan. Yrkandet från S tar endast fasta på dessa ”hedersresor” men beslutet i Grundskolenämnden innebär att alla orsaker till ogiltig frånvaro täcks in av uppdraget runt vitesföreläggande. Vi ser dock, på samma sätt som S, ytterst allvarligt på föräldrar som inte låter sina barn fullgöra sin skolplikt varför ett sådant agerande bör leda till sanktioner. Samtidigt menar vi att särskild uppmärksamhet och varsamhet måste visas de hemmasittare som trots vårdnadshavares och skolans insatser inte kommer till skolan.

Mot ovanstående bakgrund bör yrkandet från S avslås.

Yttrande

(Vänsterpartiet, Miljöpartiet)

2022-02-18

2.2.10

Yttrande angående –Yrkande från S angående att förelägga vårdnadshavare med vite vid skolfrånvaro

Yttrandet

Göteborgs stad har under de senaste åren infört och utvecklat ett antal olika arbetssätt och insatser för att motverka hedersrelaterat våld och förtryck. Alla verksamheter som arbetar med att förebygga och motverka våld och förtryck behöver resurser för att kunna upptäcka missförhållanden och ge utsatta barn rätt stöd och hjälp.

I de fall vårdnadshavare inte gör vad de är skyldiga att göra för att eleven ska fullgöra sin skolgång kan Grundskolenämnden redan idag tillämpa skollagens Kap 7 §23 och förelägga vårdnadshavare att fullgöra sina skyldigheter, med möjlighet att förelägga om vite.

Vi rödgrönrosa anser inte att utökade hot om vite eller högre vitesbelopp till vårdnadshavare kommer att bidra till att förebygga eller förhindra vare sig skolfrånvaro eller hedersrelaterat våld och förtryck. Det skulle till och med kunna vara kontraproduktivt och medföra att vårdnadshavare drar sig själva och barnen undan från både skolan och samhället i stort. Att vitesföreläggande skulle vara särskilt användbart vid skolfrånvaro som beror på hedersrelaterat våld och förtryck finns det inga belägg för. Det är däremot viktigt att skola och socialtjänst agerar snabbt och kraftfullt vid misstanke om hedersrelaterat våld och förtryck.

Barn som tvingas till skolfrånvaro av sina vårdnadshavare ska aktualiseras inom socialtjänsten för utredning. Detta förutsätter att både skolan och socialtjänsten har tid och resurser för att både uppmärksamma skolfrånvaro i tid, och påbörja lämpliga insatser tidigt för de barn vars liv, hälsa eller utveckling är i fara. Vi rödgrönrosa anser därför att yrkandet ska avslås.

Yrkande

2022-02-04

Ärende nr 2.2.11

Yrkande angående – S yrkande angående att förelägga vårdnadshavare med vite vid skolfrånvaro

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

1. Stadsledningskontoret får i uppdrag att i samverkan med grundskolenämnden och socialnämnderna kartlägga hur och i vilken utsträckning det vore möjligt att reducera det ekonomiska biståndet för de familjer som utebliver från föräldramöten och utvecklingssamtal på skolor i Göteborgs kommun.
2. Stadsledningskontoret får i uppdrag att återkomma med förslag på nödvändiga informationsträffar och förtydliganden för att motverka skolfrånvaro och att barn utsätts för hedersförtryck.

Yrkandet

En konsekvens av brist på kontakt, tillit och jämlikt stöd till nyanlända föräldrar, blir att problem hos barn och ungdomar behandlas alldeles för sent. Problem växer sig stora, vilket leder till lidande och blir enorma kostnader för samhället.

Socialdemokraternas yrkande är just ett sådant exempel på när det blivit för sent. Ett barn som redan förts utomlands är ofta bortom räddning. Göteborgs Stad kan göra bättre och tidigare insatser för att nå ut till dessa föräldrar och barn i god tid – före det hedersrelaterade förtrycket har fått fäste. Det finns ett förebyggande värde i att staden proaktivt arbetar för att upplysa om regelverk runt otillåtet hedersrelaterat förtryck och våld.

Göteborg har tusentals individer, främst flickor och kvinnor, men även pojkar och unga män som lever under förtryck. Familjen och moralväktare styr vad de ska ha på sig, vad de ska få lov att studera och vem de får lov att umgås med.

Föräldrar i stadens utsatta områden behöver ses som viktiga aktörer och samarbetspartners i arbetet med att förhindra barn och ungdomar från att utsättas för hedersrelaterad utsatthet.

Att tidigt nå utrikes födda föräldrar med information om att vara förälder i Sverige, ger större möjlighet att skapa nödvändig tillit till samhället och goda förutsättningar för föräldraskapet. Kurser och information behöver ofta ges på modersmålet och vara anpassade till de behov som finns. Detta kan med fördel ske både inom socialtjänst och skola vid exempelvis föräldramöten och utvecklingssamtal både inom förskola och grundskola.

Yrkande

Socialdemokraterna

2022-02-02

Nytt ärende

Yrkande angående att förelägga vårdnadshavare med vite vid skolfrånvaro

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

1. Stadsledningskontoret får i uppdrag att i samverkan med grundskolenämnden och socialnämnderna kartlägga hur och i vilken utsträckning som skollagens möjlighet till vitesföreläggande används i staden gentemot vårdnadshavare vid ogiltig skolfrånvaro och återkomma med förslag på nödvändiga förtydliganden eller skärpningar för att motverka skolfrånvaro och att barn utsätts för hedersförtryck, exempelvis genom förhöjt vitesbelopp, mer skyndsamma vitesbeslut och en tydligare information till vårdnadshavare om kommunens möjlighet att förelägga vite.

Yrkandet

För 20 år sedan mördades Fadime Şahindal i ett fruktansvärt hedersmord. Hennes liv hade bara börjat när hon blev mördad, blott för att hon ville få leva sitt liv som en fri kvinna i Sverige. Vi kan aldrig och får aldrig acceptera detta förtryck gentemot unga flickor och pojkar som vill leva i frihet, utan yttre påverkan, utan hedersförtryck och hedersvåld som reglerar och styr vem man får älska, hur man får klä sig och hur man väljer att leva sitt liv.

Hedersrelaterat våld och förtryck är fortfarande ett i allra högsta grad existerande problem i vårt samhälle. Vi socialdemokrater har tagit flera viktiga steg i arbetet mot hedersförtrycket, bland annat genom att i Göteborg driva frågor kring att motverka kusingiften och etablerandet av ett regionalt stödcentrum för hedersfrågor. På nationell nivå införde den socialdemokratiska regeringen under förra året en särskild straffskärpningsgrund för brott med hedersmotiv och i december 2021 föreslog regeringen även ett särskilt brott för hedersförtryck.

Trots lagskärpningar och politiska initiativ förekommer ändå att unga människor förs ut ur Sverige under en längre eller kortare tid i syfte att ”uppfostras” med inslag av hot, tvång och våld, giftas bort eller könsstympas. Flera insatser har gjorts för att försöka få stopp på dessa så kallade ”hedersresor” – bland annat genom att skolan uppmärksamma elever i riskzonen och genom tätare samverkan mellan staden, polisen och de flygplatser varifrån resorna går.

Tidig upptäckt av de barn som riskerar att utsättas är centralt och avgörande för att dessa individer ska fångas upp av socialtjänsten och kunna få hjälp och stöd i sin situation. Vi menar dock att det även behövs insatser som kan fungera avskräckande för de vårdnadshavare som aktivt planerar resorna, eller ger sitt medgivande till dem. I skollagen ges huvudmannen möjlighet att förelägga vårdnadshavare vid vite om de inte gör vad de är skyldiga för att få sina barn att fullgöra skolgången. Beslut om vite fattas genom delegation av grundskolenämndens individutskott men det är mycket sällsynt att vårdnadshavare föreläggs vid vite för frånvaro. Enligt våra uppgifter har inget sådant beslut fattas i grundskolenämnden.

Det är naturligtvis bra, och i linje med Skolverkets allmänna råd, att använda hot om vite med största försiktighet, efter att alla andra åtgärder har prövats. Det är dock dags att inse att skolfrånvaro idag inte bara handlar om ungdomar som av psykosociala skäl inte kan, vill eller orkar delta i undervisningen. Problemet med hemmasittare är allvarligt och måste mötas med en rad insatser kring individ och familj och där vitesföreläggande sällan är det mest hjälpsamma. Vårt förslag är inte heller riktat mot denna grupp.

När det däremot handlar om skolfrånvaro där barn, ofta mot sin vilja, tas till utlandet för så kallad uppfostran, tvångsgifte eller könsstympling menar vi att föreläggande vid vite kan vara verkningsfullt för att förhindra att barn utsätts för hedersförtryck. I dessa fall handlar det inte om barn som saknar vilja eller motivation att vara i skolan utan om barn som tvingas till skolfrånvaro av sin familj. Föräldrar och familj som planerar utlandsresor för sina barn under skolterminerna ska veta om att de riskerar kännbara böter.

Vi vill att stadens vitesförelägganden mot vårdnadshavare kartläggs, i vilken utsträckning används vitesföreläggande i Göteborgs Stad idag och hur beräknas vitesbeloppen? Enligt lagstiftningen ska beloppet bestämmas med hänsyn till vårdnadshavarnas ekonomiska förhållanden och övriga omständigheter. Målet med vitet är att de ska antas förmås att följa föreläggandet och därför måste beloppet vara tillräckligt avskräckande. Vi vill därför att stadsledningskontoret återkommer med förslag på hur staden kan skärpa sina rutiner för när, och i vilken omfattning, vitesförelägganden riktas mot vårdnadshavare – exempelvis genom att vitesbeloppet höjs och att beslut om vitesföreläggande tas mer skyndsamt än idag. Det ska också kommuniceras mer tydligt gentemot vårdnadshavare att vite kan komma att krävas när elever inte fullgör sin skolgång.